

ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว
อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

Economic Impacts of Community Based Tourism in Bang Sa Kao Subdistrict,
Laem Sing District, Chanthaburi Province

เพ็ญศิริ สมารักษ์*, นันทัก บุรขจรกุล, เปรมปรีดา ทองลา

Pensiri Samarak, Nantapak Burakachonkun, Prempreeda Tongla

คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จังหวัดจันทบุรี 22000

Faculty of Management Science, Rambhai Barni Rajabhat University, Chanthaburi 22000 Thailand

*Corresponding author E-mail: pensiri.p@rbru.ac.th

(Received: July 14 2021; Revised: September 27 2021; Accepted: September 29 2021)

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี และศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้ ได้แก่ ครั้วเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางสระแก้ว จำนวน 262 ครั้วเรือน และผู้นำชุมชน 6 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว รองลงมาคือ การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น รองลงมาคือ การท่องเที่ยวทำให้คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว คือ สินค้าและบริการของชุมชนมีราคาสูงขึ้น การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ 1) การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน 2) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) การจัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ 5) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

คำสำคัญ : ผลกระทบทางเศรษฐกิจ, การท่องเที่ยวโดยชุมชน, ตำบลบางสระแก้ว

Abstract

The purposes of this study were : to survey the economic impacts from community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province and to investigate the problems and solutions from the economics impacts of community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province. The samples were 262 households in Bang Sa Kao Subdistrict and 6 community leaders. The research instruments employed in the study were: questionnaires and interviews. The descriptive statistics were used to analyze the data including frequency, percentage, mean, standard deviation.

The results revealed that the positive economic impacts from community based tourism at Bang Sa Kao Subdistrict, Laem Sing District, Chanthaburi Province had a high level. The highest mean score is the type of tourism that boosted the investments in various fields for tourism capacity and services, followed by the tourism that provided more job opportunities among villagers. The negative economic impacts of tourism, the overall statistic data was at a moderate level. The highest mean score is the problems of product pricing and the higher cost of living in the local community; as resulted by the tourism in the community followed by tourism causing higher villagers' expenses in the community respectively, Moreover, for the problems and solutions, it showed that the problem caused by the economic impacts of tourism is the higher prices of community goods and services. Additionally, the distribution of tourism income-which seemed to be the unpredictable income in the community-was not equally distributed. The suggested solutions are as follows: 1) controlling the prices of goods and services, and having clear price tags, especially at the local shops, 2) encouraging people in the community to participate in community-based tourism management, 3) establishing a community shop or community product distribution center, 4) promoting the production of tourism products and services by the community and 5) promoting the public relations for community-based tourism in Bang Sa Kao Subdistrict.

Keywords : economic impacts, community based tourism, Bang Sa Kao Subdistrict

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวมีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย และยังเป็นอุตสาหกรรมที่สามารถเติบโตอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้รัฐบาลยังมีนโยบายที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวของประเทศไทยหลายประการ เช่น การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงคุณภาพ การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวสู่ท้องถิ่น การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การยกระดับภาพลักษณ์ของการท่องเที่ยวไทยในสายตานักท่องเที่ยวทั่วโลก การใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีสารสนเทศในการส่งเสริมการท่องเที่ยวตามแนวคิด “ไทยแลนด์ 4.0” การประกาศในปี พ.ศ. 2558 เป็นปี “การท่องเที่ยววิถีไทย” เป็นต้น (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2559: 7)

ทั้งนี้ศูนย์วิจัยกสิกรไทยประเมินว่า ในปี พ.ศ. 2562 การเดินทางท่องเที่ยวในประเทศไทย จะเพิ่มขึ้นร้อยละ 2.8 จากปี พ.ศ. 2561 ซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้จากการเดินทางของคนไทยในประเทศมูลค่าประมาณ 1,120,000 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวร้อยละ 4.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน เนื่องจากมาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภายในประเทศ ที่ส่งผลให้รายได้จากการท่องเที่ยวของคนไทยเพิ่มขึ้น โดยจังหวัดที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยขยายตัวสูงสุด 3 อันดับแรก ได้แก่ ขอนแก่น มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.44 รองลงมาคือ บุรีรัมย์ มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.69 และจันทบุรี มีจำนวนเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.24 ตามลำดับ (ศูนย์วิจัยกสิกรไทย, 2562) โดยในปี พ.ศ. 2562 จังหวัดจันทบุรีมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 1,502,389 คน แบ่งเป็นนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,450,797 คน และนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 51,592 คน มีรายได้จากการท่องเที่ยว 5,353.54 ล้านบาท (สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดจันทบุรี, 2564)

การท่องเที่ยวโดยชุมชนเป็นการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อม สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งมีการกำหนดทิศทาง และการจัดการโดยชุมชน เพื่อชุมชน โดยชุมชนมีบทบาทเป็นเจ้าของ มีสิทธิในการดูแล เพื่อให้เกิดการเรียนรู้แก่ผู้มาเยือน นอกจากนี้การท่องเที่ยวโดยชุมชนยังเป็นเรื่องมือในการพัฒนาคน และชุมชน ทั้งในด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตและพัฒนาเศรษฐกิจของชุมชน รวมถึงเป็นเครื่องมือในการฟื้นฟูวัฒนธรรม สืบทอดเผยแพร่ และสร้างการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างเจ้าของแหล่งท่องเที่ยว หรือผู้คนในชุมชนกับผู้มาเยือน (ณัฐพัชร มณีโรจน์, 2560: 30) ดังนั้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนจึงมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของชุมชน ก่อให้เกิดการจ้างงาน การสร้างอาชีพทำให้เกิดการพัฒนาเศรษฐกิจระดับชุมชน มีการพัฒนาผลิตภัณฑ์และบริการต่าง ๆ เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ทำให้เกิดการหมุนเวียนรายได้ในชุมชน และเกิดการกระจายผลประโยชน์และรายได้ในชุมชนต่อไป (ศูนย์วิจัยธนาคารออมสิน, 2562 : 7)

ตำบลบางสระเก้า ตั้งอยู่ในเขตอำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย 5 หมู่บ้าน คือ หมู่ที่ 1 บ้านเนิน หมู่ที่ 2 บ้านกลาง หมู่ที่ 3 บ้านเนินกลาง หมู่ที่ 4 บ้านกองหิน และหมู่ที่ 5 บ้านแฉวนา เป็นชุมชนเกษตรกรรม มีพื้นที่ราบลุ่มปากแม่น้ำเชื่อมต่อกับทะเล ชาวบ้านในตำบลมีอาชีพเกี่ยวข้องกับการทอเสื่อ ทำนา ทำสวนผลไม้ และการประมงพื้นบ้าน ตำบลบางสระเก้า มีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และรูปแบบการดำเนินชีวิต ทั้งด้านการเกษตร การประมง และศิลปวัฒนธรรม โดยเฉพาะภูมิปัญญาในการทอเสื่อ กบบางสระเก้าที่มีชื่อเสียงมายาวนาน จากทรัพยากรที่มีอยู่เป็นองค์ประกอบที่เหมาะสมในการส่งเสริมให้ตำบลบางสระเก้าเป็นชุมชนท่องเที่ยว (ธงชัย ศรีเบญจโชติ และคณะ, 2558: 70) จากศักยภาพการท่องเที่ยวที่โดดเด่นของตำบลบางสระเก้าทำให้ในปี พ.ศ. 2561 ตำบลบางสระเก้าได้รับเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ซึ่งโครงการดังกล่าวมุ่งเน้นการนำแนวคิดการพัฒนาแบบใหม่ของสินค้า OTOP ออกจากชุมชนสู่การสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว เน้นสินค้าภายในชุมชนที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เสน่ห์ภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และความคิดสร้างสรรค์แปลงเป็นรายได้ โดยไม่ต้องแข่งขัน หรือนำผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายนอกชุมชน เป็นพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน โครงการดังกล่าวทำให้การท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเก้าเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

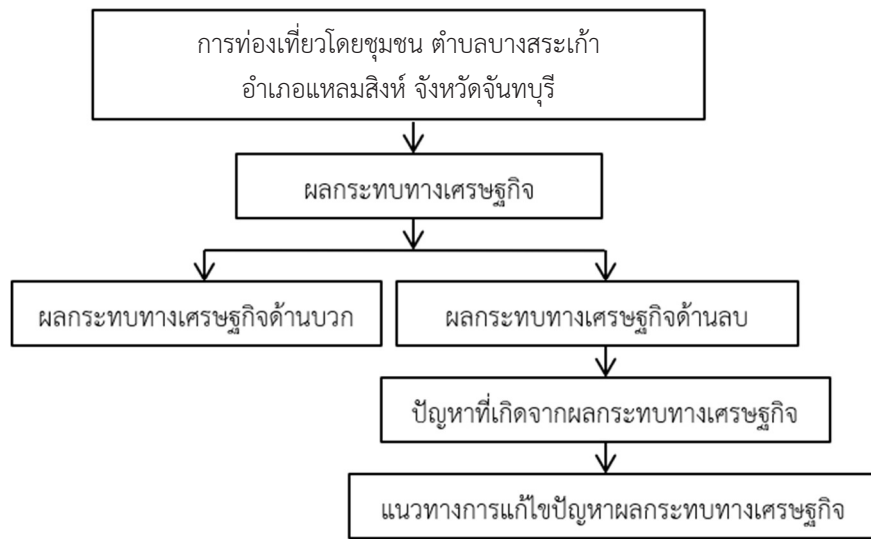
อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน สิ่งตามมาคือ ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยว ทั้งด้านบวกและด้านลบ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคนในชุมชน โดยผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่คนในชุมชน เช่น ก่อให้เกิดการจ้างงาน ทำให้มีรายได้เข้าสู่ชุมชน เป็นต้น ในขณะที่ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบก่อให้เกิดปัญหาต่าง ๆ แก่คนในชุมชน เช่น ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคสูงขึ้น ค่าครองชีพในชุมชนสูงขึ้น เป็นต้น ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ให้เกิดพัฒนาที่ยั่งยืนและพึ่งพาตนเองได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี
2. เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดผลกระทบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชน

การท่องเที่ยวเป็นสินค้าที่มีผลกระทบด้านบวกต่อเศรษฐกิจชุมชน และในขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดผลกระทบด้านลบต่อเศรษฐกิจชุมชนได้เช่นกัน โดยผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวต่อชุมชนทั้งด้านบวกและด้านลบ มีดังนี้ (นพรัตน์ พบลาก และคณะ, 2551: 15-20)

1.1 ผลกระทบด้านบวกของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชน สรุปได้ดังต่อไปนี้

1.1.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่น จากเศรษฐกิจการเกษตรไปสู่เศรษฐกิจอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว

1.1.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้สามารถผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่นอย่างเพียงพอ

1.1.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการสร้างสรรค์อาชีพและการจ้างงานแก่ชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีการสร้างอาชีพและการจ้างงานให้แก่ชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น อีกทั้งยังเป็นการนำทรัพยากรบางประเภทที่ถูกทอดทิ้งไว้ค่ามาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ

1.1.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เนื่องจากนักท่องเที่ยวได้นำเงินไปใช้จ่ายใช้สอยซื้อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวจากชุมชน ท้องถิ่น ทำให้ชุมชนท้องถิ่นมีรายได้ อันเป็นการกระจายรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่นทางหนึ่ง

1.1.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการนำรายได้สู่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อชุมชนท้องถิ่นมีการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไปยัง ย่อมก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวอย่างมากแก่ชุมชนท้องถิ่น

1.1.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการเพิ่มรายได้ต่อหัวของชุมชนท้องถิ่น เมื่อชุมชนท้องถิ่นได้รับรายได้จากการท่องเที่ยว ทำให้รายได้ต่อหัวของประชากรในชุมชนท้องถิ่นเพิ่มสูงขึ้น ซึ่งเป็นเครื่องชี้สถานะทางเศรษฐกิจของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นว่ามีความกินดีอยู่ดีขึ้น

1.1.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการกระตุ้นการผลิตของชุมชนท้องถิ่น ทำให้มีการผลิตและนำเอาทรัพยากรของชุมชนท้องถิ่นมาใช้ให้เกิดประโยชน์มากยิ่งขึ้น

1.1.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดประโยชน์ในการช่วยแก้ปัญหาดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ เมื่อนำรายได้จากการท่องเที่ยวของทุกชุมชนท้องถิ่นมารวมเข้าเป็นรายได้จากการท่องเที่ยวของประเทศก็จะได้รายได้ในรูปเงินตราต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ช่วยลดปัญหาการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ หรืออาจทำให้เกิดการเกินดุล

1.2 ผลกระทบด้านลบของการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนการท่องเที่ยว สามารถสรุปได้ดังนี้

1.2.1 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหารายได้เป็นฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวเป็นธุรกิจที่ไม่สามารถสร้างรายได้สม่ำเสมอตลอดปี เนื่องจากเป็นกิจกรรมตามฤดูกาล จึงทำให้ธุรกิจการท่องเที่ยวของชุมชนท้องถิ่นไม่สามารถอยู่รอดในช่วงที่ไม่ใช่ฤดูกาลท่องเที่ยว

1.2.2 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาภาวะว่างงานนอกฤดูกาลแก่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อการท่องเที่ยวมีลักษณะเป็นฤดูกาล ผู้ประกอบธุรกิจท่องเที่ยวจึงต้องแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะทำให้อุตสาหกรรมของตนเองอยู่รอด เช่น การลดราคาสินค้าและบริการในช่วงนอกฤดูกาลท่องเที่ยว การปลดคนงานออกบางส่วนในช่วงนอกฤดูกาล เป็นต้น

1.2.3 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการถ่ายเทแรงงานจากท้องถิ่นอื่น เข้ามาทำงานในชุมชนท้องถิ่นที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว ทำให้แรงงานที่มีคุณภาพต่ำส่วนหนึ่งเข้ามาขายบริการในธุรกิจท่องเที่ยว ก่อให้เกิดผลเสียต่อธุรกิจท่องเที่ยวโดยรวม จึงต้องเสียค่าใช้จ่ายในการพัฒนาคุณภาพแรงงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

1.2.4 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาและค่าครองชีพสูงแก่ชุมชนท้องถิ่น เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนท้องถิ่น ทำให้เกิดความต้องการต่อสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว ส่งผลให้ราคาของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวสูงขึ้น ทำให้ค่าครองชีพของชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้นตามไปด้วย

1.2.5 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการสั่งซื้อสินค้าจากต่างประเทศแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยวในการผลิตสินค้าและบริการท่องเที่ยว มีการสั่งซื้อสินค้าที่เป็นวัตถุดิบจากต่างประเทศมาบริการนักท่องเที่ยว ก่อให้เกิดปัญหาการขาดดุลการค้ามากขึ้น

1.2.6 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาการแย่งชิงผลประโยชน์กันแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวมีผลนำไปสู่การแข่งขันในการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวเพื่อสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว เป็นเหตุให้เกิดการแย่งชิงผลประโยชน์กันขึ้น อันเป็นผลเสียต่อเศรษฐกิจโดยรวม

1.2.7 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาส่วนแบ่งผลประโยชน์อันควรได้ของชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกชุมชนเข้ามาดำเนินธุรกิจท่องเที่ยวในชุมชน ทำให้ชุมชนได้รับส่วนแบ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวในอัตราส่วนค่อนข้างน้อย ซึ่งผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวส่วนใหญ่ควรตกอยู่กับคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2.8 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาที่ดินแก่ชุมชนท้องถิ่น การท่องเที่ยวก่อให้เกิดการขยายตัวของธุรกิจท่องเที่ยว ซึ่งธุรกิจเหล่านี้จำเป็นต้องใช้ที่ดิน ทำให้ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น ในระยะสั้นเมื่อที่ดินราคาสูงอาจเป็นผลดีต่อเจ้าของที่ดินในชุมชนท้องถิ่นที่สามารถขายที่ดินในราคาดี แต่ในระยะยาวจะเป็นผลเสียต่อคนในชุมชนท้องถิ่น

1.2.9 การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาค่าใช้จ่ายในการจัดระเบียบชุมชนท้องถิ่น ปัญหาค่าใช้จ่ายที่ชุมชนท่องเที่ยวต้องจ่ายมีอยู่ 3 ประการ คือ ค่าใช้จ่ายในการกำจัดของเสียและขยะ

มูลฝอย ค่าใช้จ่ายในการบูรณะซ่อมแซมความเสียหายของทรัพยากรการท่องเที่ยว และค่าใช้จ่ายในการจัดหาสาธารณูปโภค

2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นพรัตน์ พบลาภ และคณะ (2551: 75-79) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาข้อมูลด้านเศรษฐกิจของชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาครซึ่งได้รับผลกระทบจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่เกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อศึกษาปริมาณและการกระจายของผลกระทบด้านเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร ผลการศึกษาพบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ไปยังส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ฐานะทางเศรษฐกิจดีขึ้น มีการขยายการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการทางการท่องเที่ยว มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการมาตรฐานการครองชีพของครัวเรือนอยู่ในระดับดีขึ้น เกิดการกระตุ้นการผลิตของชุมชน ขายผลผลิตได้มากขึ้น และพัฒนาเทคนิควิธีการใหม่ ๆ ในการผลิตสินค้า ส่วนผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการส่งเสริมการท่องเที่ยวอยู่ในระดับปานกลาง ได้แก่ ปัญหาราคาที่ดินสูงขึ้น การนำเข้าแรงงานจากต่างถิ่น รายได้เป็นฤดูกาลไม่มีความแน่นอน การว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว ภาวะหนี้สินของครอบครัว ค่าครองชีพสูงขึ้น เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยวเท่านั้น และปัญหาเกี่ยวกับส่วนแบ่งผลประโยชน์

ธมกร ชาราศรีสุทธิ (2555: 102-115) ศึกษาเรื่องแนวทางแก้ไขปัญหาลผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดน้ำท่าคา และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยวของชุมชนตลาดน้ำท่าคา ผลการศึกษาพบว่า การพัฒนาการท่องเที่ยวก่อให้เกิดผลกระทบของภาพรวมในระดับปานกลาง โดยมีผลกระทบทางบวกด้านเศรษฐกิจและสังคมในระดับสูง ผลกระทบด้านเศรษฐกิจแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และภูมิสำเนา สำหรับแนวทางแก้ไขปัญหาลผลกระทบที่เกิดขึ้น ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งประโยชน์ระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพิงตนเองด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยวขายสินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน มีการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างเป็นธรรม

พันธ์เทวีช ยั่งดี, ศิริวรรณ กวงเพ็ง และสมมาตร ผลเกิด (2558: 126-135) ศึกษาเรื่องผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลกระทบจากการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษาพบว่า การท่องเที่ยวของปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำมีผลกระทบทางเศรษฐกิจต่อชุมชนรอบปราสาท ทั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือ กลุ่มผู้ประกอบการธุรกิจที่พัก ธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม มีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้ชุมชน โดยมีการจ้างงานกับสมาชิกในชุมชน ทางอ้อมคือ การท่องเที่ยวส่งผลให้เกิดการกระจายรายได้และการสร้างงานแก่คนในชุมชนในหลายระดับ การมีรายได้จากการท่องเที่ยวยังสามารถกระจายไปสู่ท้องถิ่นได้ด้วยการใช้จ่ายซื้อสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงบริการในท้องถิ่น

ศรันยา พรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์เสาวภาคย์ (2558: 51-65) ศึกษาเรื่อง ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่ออำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ผลการศึกษาพบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านบวก คือ ประชาชนมีอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น มีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้เพิ่มขึ้น มีการจ้างงานภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ในส่วนผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านลบพบว่า ทำให้ราคาสินค้าอุปโภคบริโภคมีราคาสูงขึ้น ค่าใช้จ่ายของคนในชุมชนสูงขึ้น ผลกระทบด้านสังคมในด้านบวก คือ ทำให้คนในชุมชนได้รับข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ส่วนผลในด้านลบ คือ ปัญหาในเรื่องยาเสพติด ปัญหาความขัดแย้งทำให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของคนในชุมชนลดลง ผลกระทบด้านวัฒนธรรมของชุมชนพบว่า ผลกระทบในด้านบวก การนำเข้ามาของเทคโนโลยี สิ่งอำนวยความสะดวก ทำให้ชาวบ้านได้รับประโยชน์ในการดำรงชีวิตมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบ คือ คนในชุมชนเกิดการเลียนแบบวัฒนธรรมต่างถิ่น ทำให้วิถีชีวิต วัฒนธรรม ประเพณี เปลี่ยนแปลงไป

เกวลิน หนูสุทธิ์ (2559: 43-58) ศึกษาเรื่องการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสถานการณ์การท่องเที่ยวปัจจุบันของหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภोजอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง และเพื่อศึกษาแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ผลการศึกษาพบว่า ตัวแปรที่อธิบายความสัมพันธ์กับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือน คือ ความคาดหวังผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวของครัวเรือน อายุของหัวหน้าครัวเรือน จำนวนสมาชิกในครัวเรือน

ที่ประกอบอาชีพเกี่ยวกับการท่องเที่ยว และอาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือน ตัวแปรทั้งสี่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการรับรู้ผลกระทบจากการท่องเที่ยวของครัวเรือนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนแนวทางการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยว แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ คือ การส่งเสริมให้ครัวเรือนในหมู่บ้านแม่กลางหลวงมีรายได้เพิ่มขึ้น ควรมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์ทางการท่องเที่ยวอย่างเป็นธรรม ด้านสังคม คือ ควรมีกฎระเบียบหรือข้อบังคับเกี่ยวกับบุคคลภายนอกที่เข้ามาประกอบอาชีพหรือประกอบธุรกิจด้านการท่องเที่ยวภายในหมู่บ้าน ด้านวัฒนธรรม คือ ควรมีการฟื้นฟูประเพณีและวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่น ควรพัฒนาศักยภาพคนในชุมชนให้เกิดการเรียนรู้ และควรส่งเสริมให้มีการผลิตและจำหน่ายผลิตภัณฑ์พื้นเมือง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 763 ครัวเรือน และผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการสัมภาษณ์ คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง จากประชากร คือ ผู้นำชุมชน จำนวน 6 คน ทำการเก็บข้อมูลโดยแบบสัมภาษณ์

1.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับการเก็บแบบสอบถาม คือ ครัวเรือนที่อาศัยอยู่ตำบลบางสระเก้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี จำนวน 262 ครัวเรือน โดยกลุ่มตัวอย่างคำนวณจากสูตรของทาร์ ยามาเน ในกรณีที่ประชากรมีจำนวนแน่นอน โดยกำหนดความคลาดเคลื่อนในการสุ่มตัวอย่างร้อยละ 5 และที่ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 95 กำหนดการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เริ่มต้นจากวิธีสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม โดยแบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ ครัวเรือนของตำบลบางสระเก้า จำนวน 5 หมู่บ้าน หลังจากนั้นใช้วิธีสุ่มตัวแบบแบบโควตา เพื่อให้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจากทั้ง 5 หมู่บ้าน มีสัดส่วนที่เหมาะสมกับจำนวนประชากร โดยกำหนดสัดส่วนของกลุ่มตัวอย่างของแต่ละหมู่บ้านให้ใกล้เคียงกัน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญในการเก็บข้อมูลจากหัวหน้าหรือสมาชิกในครัวเรือน ครัวเรือนละ 1 ชุด จนครบตามจำนวนที่กำหนดไว้

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล

2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ คือ การรวบรวมข้อมูลจากการสำรวจข้อมูลภาคสนาม การสังเกตการณ์ การสัมภาษณ์ และการเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ คือ การรวบรวมจากเอกสารของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบล

บางสระเกล้า การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย และจากเว็บไซต์ต่าง ๆ ของหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 แบบสอบถาม ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากครัวเรือนอาศัยอยู่ในตำบลบางสระเกล้า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจของครัวเรือน และส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบด้านเศรษฐกิจทั้งที่เป็นด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้มาตรวัดการรับรู้แบบ Likert's Scale แบ่งออกเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุดตามลำดับ

3.2 แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้นำชุมชนของตำบลบางสระเกล้า แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับผลกระทบทางเศรษฐกิจทั้งด้านบวกและด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า และส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ผู้วิจัยนำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา สถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และแปลผลความคิดเห็นจากค่าเฉลี่ย โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายของผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว ดังนี้ คะแนนระหว่าง 1.00-1.80 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับต่ำมาก คะแนนระหว่าง 1.81-2.60 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับต่ำ คะแนนระหว่าง 2.61-3.40 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับปานกลาง คะแนนระหว่าง 3.41-4.20 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูง และคะแนนระหว่าง 4.21-5.00 หมายถึง ผลกระทบอยู่ในระดับสูงมาก

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว โดยชุมชนตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา เพื่อสรุปเป็นผลการศึกษา

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 69.47 รองลงมา คือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.30 รองลงมา คือ มีอายุระหว่าง 51-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 26.72 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 55.73 รองลงมา คือ มีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมศึกษา/ปวช. คิดเป็นร้อยละ 38.93 รองลงมา ได้แก่ ระดับประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 35.88 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม คิดเป็นร้อยละ 41.98 รองลงมา คือ ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 22.90 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 51 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 35.11 รองลงมา คือ มีระยะเวลาอาศัยอยู่ในชุมชนระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.56 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 48.85 รองลงมา คือ มีสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 46.56 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 42.75 รองลงมา คือ มีรายได้ของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 10,000-20,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 30.53 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้จากการท่องเที่ยวของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 1,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 79.39 รองลงมา คือ มีรายได้จากการท่องเที่ยวของครัวเรือนต่อเดือน 3,001 บาทขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 9.92 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 41.98 รองลงมา คือ มีรายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.72 การเปลี่ยนแปลงของรายได้ของครัวเรือนหลังจากมีการท่องเที่ยวโดยชุมชน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีรายได้ของครัวเรือนเท่าเดิม คิดเป็นร้อยละ 78.63 รองลงมา คือ มีรายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น คิดเป็นร้อยละ 20.61

2. ผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระเกล้า อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับของ ผลกระทบ
1) มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว เช่น ที่พัก ร้านอาหาร ร้านค้า	4.20	0.77	สูง
2) คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น	3.95	0.63	สูง
3) มีการสร้างงานเพิ่มมากขึ้น	3.86	0.78	สูง
4) คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น	3.89	0.70	สูง
5) สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนมากขึ้น	3.83	0.72	สูง
6) มีการกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น	3.35	0.75	ปานกลาง
7) มีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม	3.34	0.82	ปานกลาง
8) คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น	3.80	0.76	สูง
9) มีการผลิตสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น	3.82	0.73	สูง
10) มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน	3.90	0.69	สูง
ผลกระทบโดยรวม	3.74	0.75	สูง

จากตารางที่ 1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว พบว่า ผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง เมื่อพิจารณาผลกระทบย่อยพบว่า ส่วนใหญ่มีผลกระทบในระดับสูง ได้แก่ มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการด้านการท่องเที่ยว คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน คนในชุมชนมีรายได้

เพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานเพิ่มขึ้น สร้างรายได้ให้แก่ครัวเรือนมากขึ้น มีการผลิตสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น และทำให้คนในชุมชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น คุณภาพชีวิตดีขึ้น ส่วนผลกระทบระดับปานกลาง ได้แก่ มีการกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการกระจายรายได้และผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

ตารางที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการท่องเที่ยว	ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD)	ระดับของ ผลกระทบ
1) ราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น	3.38	0.71	ปานกลาง
2) คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น	3.35	0.66	ปานกลาง
3) คนในชุมชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น	2.26	0.70	ต่ำ
4) คนในชุมชนมีแนวโน้มในการขายที่ดิน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว	2.42	0.77	ต่ำ
5) ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น	3.32	0.73	ปานกลาง
6) เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว	2.57	0.63	ต่ำ
7) รายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน	3.25	0.75	ปานกลาง
8) เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว	2.58	0.76	ต่ำ
9) การสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน	2.53	0.76	ต่ำ
10) การแก่งแย่งผลประโยชน์กันภายในชุมชน	2.47	0.93	ต่ำ
ผลกระทบโดยรวม	2.81	0.64	ปานกลาง

จากตารางที่ 2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว พบว่า ผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาผลกระทบย่อย พบว่าส่วนใหญ่มีผลกระทบในระดับต่ำ ได้แก่ เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว เกิดปัญหาการว่างงานนอกฤดูกาลท่องเที่ยว การสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน การแก่งแย่งผลประโยชน์ในชุมชน คนในชุมชนมีแนวโน้มในการขายที่ดิน เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ทางการท่องเที่ยว และคนในชุมชนมีหนี้สินเพิ่มขึ้น ส่วนผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน

3. ปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

จากการศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวโดยชุมชนบางสระแก้ว ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้นำชุมชน ผลการศึกษาแบ่งออกเป็น 3 ประเด็นดังนี้

3.1 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.1.1 การสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้คนในชุมชนเพิ่มขึ้น และมีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น เดิมอาชีพหลักของคนในชุมชน คือ เกษตรกรรม และการท่องเที่ยว ซึ่งถือเป็นอุตสาหกรรมในครัวเรือนที่สร้างชื่อเสียงให้กับตำบลบางสระแก้ว หลังจากที่มีการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีอาชีพเสริมจากการท่องเที่ยว เช่น การขายอาหารท้องถิ่น อาหารทะเลสด อาหารทะเลแปรรูปของที่ระลึก เสื้ออก สินค้าเกษตรกรรม เป็นต้น และการให้บริการทางการท่องเที่ยวโดยชุมชน เช่น การล่องเรือชมวิถีชีวิตในชุมชนโฮมสเตย์ เป็นต้น

3.1.2 การกระจายรายได้ในชุมชนเพิ่มขึ้น ตำบลบางสระแก้วมีความหลากหลายของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางวัฒนธรรม และวิถีชีวิตของชุมชน ในปี พ.ศ. 2561 ตำบลบางสระแก้วได้รับเลือกให้เป็นชุมชนท่องเที่ยว OTOP นวัตวิถี อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี ทำให้ชุมชนบางสระแก้วเป็นที่รู้จักและมีนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมทางการท่องเที่ยวของคนในชุมชนให้นักท่องเที่ยว เช่น กิจกรรมเรียนรู้การทอดแหทอดปลา กิจกรรมเรียนรู้วิถีประมงพื้นบ้าน เป็นต้น การขายสินค้าและผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ ของชุมชน รวมถึงการให้บริการทางการท่องเที่ยวต่าง ๆ

ให้นักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น เกิดการกระจายรายได้ในชุมชน และคนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

3.1.3 เกิดการผลิตสินค้าและบริการและการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน โดยคนในชุมชนนำทรัพยากรต่าง ๆ ของชุมชน มาผลิตสินค้าและบริการต่าง ๆ และมีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการต่าง ๆ โดยนำภูมิปัญญาท้องถิ่น วิถีชีวิต วัฒนธรรม และเอกลักษณ์ของท้องถิ่นมาเป็นจุดขายในการดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้สินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชนมีคุณภาพและมีความหลากหลาย สามารถตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น ทั้งยังมีการนำผลิตภัณฑ์ของชุมชนออกไปจำหน่ายนอกชุมชน สร้างรายได้จากการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชน และทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักของนักท่องเที่ยวมากขึ้น

3.2 ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.2.1 สินค้าและบริการในชุมชนมีราคาสูงขึ้น เมื่อนักท่องเที่ยวเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วเพิ่มขึ้น ทำให้เกิดความต้องการซื้อสินค้าและบริการของชุมชนมากขึ้น เช่น อาหารทะเลสด อาหารทะเลแปรรูป เสื้ออก ผลิตภัณฑ์แปรรูปจากกสิกรรม สินค้าเกษตร และสินค้าเกษตรแปรรูป เป็นต้น ส่งผลให้สินค้าดังกล่าวมีราคาสูงขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายในการซื้อสินค้าสูงขึ้น และมีค่าครองชีพสูงขึ้น

3.2.2 การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง เนื่องจากนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เดินทางมาศึกษาดูงานเป็นหมู่คณะ และมีเวลาศึกษาดูงานในชุมชนจำกัด ทำให้นักท่องเที่ยวไม่สามารถท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วได้อย่างทั่วถึง โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะนิยมเที่ยวชมหมู่บ้านที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ส่งผลให้หมู่บ้านที่อยู่ห่างไกลจากแหล่งชุมชนมีนักท่องเที่ยวเดินทางเข้าไปท่องเที่ยวน้อย ทำให้เกิดปัญหาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง

3.2.3 รายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ในช่วงที่มีสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในตำบลบางสระแก้วลดลง ส่งผลกระทบต่อการขายสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของคนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้จากการท่องเที่ยวลดลง

3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี

3.3.1 แนวทางการแก้ไขราคาสินค้าและบริการในชุมชนเพิ่มขึ้น คือ การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และการกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน ตำบล

บางสระแก้วมีตลาดสี่มุมเมรุเป็นศูนย์กลางการซื้อขายสินค้าของคนในชุมชน โดยมีคณะกรรมการตลาดทำหน้าที่บริหารจัดการดำเนินนโยบาย และมาตรการต่าง ๆ เช่น การปรับปรุงภูมิทัศน์ของตลาด การกำหนดให้ร้านค้าติดป้ายแสดงราคาสินค้า การควบคุมราคาสินค้าให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม เพื่อแก้ไขปัญหาสินค้ามีราคาสูงขึ้น รวมถึงการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขายสินค้าที่หลากหลายและแตกต่างกัน เพื่อป้องกันปัญหาความขัดแย้งทางผลประโยชน์จากการท่องเที่ยว

3.3.2 แนวทางในการแก้ปัญหาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง คือ

1) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว เพื่อเป็นการสร้างงาน สร้างอาชีพ สร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว และทำให้มีการกระจายรายได้ในชุมชนมากขึ้น

2) การจัดเส้นทางพานักท่องเที่ยวเยี่ยมชมวิถีชีวิตชุมชนในแต่ละหมู่บ้านของตำบลบางสระแก้ว โดยมีมีคฤหบดีท้องถิ่นเป็นผู้นำชม และการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวที่นำวัฒนธรรม ประเพณี และวิถีชีวิตในชุมชนมาเป็นจุดเด่นในการนำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

3) การจัดตั้งร้านค้าชุมชน หรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน เพื่อให้เป็นศูนย์กลางในการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของชุมชน โดยการรวบรวมผลิตภัณฑ์ที่คนในชุมชนเป็นผู้ผลิตมาจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยว ถือเป็นการเพิ่มช่องทางการจัดจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่คนในชุมชน ทำให้สามารถขายสินค้าได้มากขึ้น

3.3.3 แนวทางการแก้ไขปัญหาการกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน คือ

1) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวที่หลากหลาย การพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยว เพื่อดึงดูดความต้องการของนักท่องเที่ยว

2) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีการปรับรูปแบบการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในชุมชน จากเดิมเป็นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ให้แก่นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวชมในชุมชน เป็นการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางออนไลน์ โดยการผลิตสินค้านำออกไปจำหน่ายนอกพื้นที่ ทั้งในรูปแบบสินค้าออนไลน์ สินค้าฝากขายสินค้าผลิตตามคำสั่งซื้อ

3) การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว และนำเสนอวิถีชีวิตชุมชน โดยการนำวัฒนธรรมและวิถีชีวิตในชุมชนมาเป็นจุดเด่นในการนำเสนอการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อสร้างการท่องเที่ยวที่สอดคล้องกับวิถีชุมชนและรักษาเอกลักษณ์ของ

ชุมชน เป็นสิ่งดึงดูดใจที่ให้นักท่องเที่ยวสนใจเข้ามาเยี่ยมชม และเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในชุมชน และสืบสานประเพณีอันดีงามของชุมชนต่อไป

4) การส่งเสริมและประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว เช่น การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวทางสื่อออนไลน์และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลาย รวมถึงการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อสร้างแรงจูงใจให้นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

สรุปและอภิปรายผล

1. สรุปผล

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับสูง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว รองลงมา คือ คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น ส่วนผลกระทบด้านลบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว มีผลกระทบโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น รองลงมา คือ คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น และผลการศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า ปัญหาที่เกิดจากผลกระทบทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยว คือ สินค้าและบริการของชุมชนมีราคาสูงขึ้น การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวไม่ทั่วถึง และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่แน่นอน ส่วนแนวทางแก้ไขปัญหาคือ 1) การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ร้านค้าติดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน 2) การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน 3) การจัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน 4) การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และ 5) การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว

2. อภิปรายผล

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี พบว่า การท่องเที่ยวทำให้มีการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว ทำให้คนในชุมชนมีงานทำมากขึ้น มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการของชุมชน และคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น สอดคล้องกับงานวิจัยของศรัณยาพรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์สาวภาคย์ (2558: 68) ที่ศึกษาถึงผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอบางจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า ผลกระทบด้านเศรษฐกิจในด้านบวกคือ

คนในชุมชนมีการประกอบอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น ส่งผลให้มีการลงทุนภายในชุมชนเพิ่มขึ้น ทำให้คนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น และทำให้คนในชุมชนมีงานทำ เกิดการจ้างงานภายในชุมชนมากขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ พบลาก และคณะ (2551: 85-86) ที่ศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านบวกจากการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวทำให้รายได้ของครัวเรือนเพิ่มขึ้น เกิดการสร้างงานสร้างอาชีพในชุมชนเพิ่มขึ้น และเกิดการกระจายรายได้ไปยังส่วนต่าง ๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มีการขยายการลงทุนในด้านต่าง ๆ เพื่อรองรับการบริการทางด้านการท่องเที่ยว มีการพัฒนาคุณภาพของสินค้าและบริการ เกิดการกระตุ้นการผลิตของชุมชน ทำให้คนในชุมชนมีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีขึ้น และมาตรฐานการครองชีพของครัวเรือนอยู่ในระดับที่ดีขึ้น

ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน พบว่า การท่องเที่ยวก่อให้เกิดปัญหาราคาสินค้าและค่าครองชีพในชุมชนท้องถิ่นสูงขึ้น คนในชุมชนมีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้น ราคาที่ดินในชุมชนสูงขึ้น และรายได้จากการท่องเที่ยวไม่มีความแน่นอน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของนพรัตน์ พบลาก และคณะ (2551: 86-87) ที่ศึกษาถึงผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร พบว่า ผลกระทบทางเศรษฐกิจด้านลบจากการท่องเที่ยว คือ การท่องเที่ยวทำให้ค่าครองชีพสูงขึ้น สินค้ามีราคาสูงขึ้น เกิดปัญหาการค้าที่ดินสูงขึ้น รายได้จากการท่องเที่ยวเป็นฤดูกาลไม่มีความแน่นอน เกิดปัญหาเกี่ยวกับส่วนแบ่งผลประโยชน์ การท่องเที่ยวทำให้เกิดการสูญเสียการพึ่งพาตนเองของชุมชน และทำให้เศรษฐกิจของชุมชนต้องพึ่งพารายได้จากการท่องเที่ยว

แนวทางแก้ไขปัญหาลักษณะทางเศรษฐกิจจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดจันทบุรี คือ การควบคุมราคาสินค้าและบริการ และกำหนดให้ร้านค้าปิดป้ายแสดงราคาสินค้าอย่างชัดเจน การส่งเสริมให้คนในชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน การจัดตั้งร้านค้าชุมชนหรือศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชน การส่งเสริมการผลิตสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวของชุมชน และการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของเกวลิณ หนูสุทธิ (2559: 160) ที่ศึกษาการจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรส่งเสริมให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน และให้บริการด้านการท่องเที่ยวมากขึ้น เป็นการส่งเสริมให้ครัวเรือนมีรายได้เสริมจากการท่องเที่ยว เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจของครัวเรือนให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น และสามารถยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น

ทำให้มีการสร้างงานและการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม นอกจากนี้ควรเพิ่มสินค้าและบริการทางการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความหลากหลาย และการจัดตั้งศูนย์จำหน่ายของที่ระลึกและผลิตภัณฑ์ของชุมชน เพื่อจำหน่ายให้แก่นักท่องเที่ยวโดยตรง และสอดคล้องกับงานวิจัยของธมกร ธาราศรีสุทธิ (2555: 98-99) ที่ศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว : กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา พบว่า ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยมุ่งประโยชน์ระยะยาว เน้นการมีส่วนร่วม สร้างความเข้มแข็งให้ชุมชน สามารถพึ่งพิงตนเองด้วยการสร้างงาน สร้างอาชีพ จัดกิจกรรมการท่องเที่ยว ขายสินค้าที่ผลิตได้ในชุมชน มีการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างเป็นธรรม

ข้อเสนอแนะ

1. คนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชน และเข้าร่วมกิจกรรมการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน การพัฒนาผลิตภัณฑ์ของชุมชน และกิจกรรมการท่องเที่ยวในชุมชนให้มีความหลากหลาย ให้เกิดการสร้างรายได้ให้แก่คนในชุมชน และเกิดการกระจายรายได้ในชุมชนอย่างทั่วถึง
2. ควรมีการสร้างข้อตกลงร่วมกันในการจัดสรรรายได้ที่เกิดจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้เกิดการกระจายรายได้อย่างเป็นธรรม และหักรายได้จากการจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนเข้าสู่กองทุนของหมู่บ้าน ซึ่งตำบลบางสระแก้วมีการจัดตั้งกองทุนอนุรักษ์วิถีบางสระแก้วด้วยการท่องเที่ยวเพื่อนำมาเป็นทุนในการบริหารจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน นำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของตำบลบางสระแก้ว
3. หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องด้านการท่องเที่ยว ควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างต่อเนื่อง เช่น การจัดการอบรมให้ความรู้ทางด้านการท่องเที่ยวแก่คนในชุมชน การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนให้ยั่งยืนต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2559). ยุทธศาสตร์กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา ฉบับที่ 4 (พ.ศ.2560-2564). กรุงเทพมหานคร: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- เกวลิณ หนูสุทธิ. (2559). การจัดการผลกระทบจากการท่องเที่ยวโดยชุมชนในหมู่บ้านแม่กลางหลวง ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยแม่โจ้.

- ณัฐพัชร มณีโรจน์. (2560). การจัดการการท่องเที่ยวโดยชุมชน. **วิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ**. 13 (กุมภาพันธ์): 25-46.
- ธงชัย ศรีบุญโชติ และคณะ. (2558). **การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชน ตำบลบางสระแก้ว อำเภอแหลมสิงห์ จังหวัดจันทบุรี**. เอกสารวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- ธมกร ธาธาศรีสุทธิ. (2555). แนวทางแก้ไขปัญหาผลกระทบทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมจากการพัฒนาการท่องเที่ยว: กรณีศึกษาชุมชนตลาดน้ำท่าคา. **ร่วมพัฒนาร่วมมหาวิทยาลัยเกริก**. 30 (กุมภาพันธ์-พฤษภาคม): 98-116.
- นพรัตน์ พบลาก และคณะ. (2551). **ผลกระทบด้านเศรษฐกิจของการท่องเที่ยวเชิงนิเวศต่อชุมชนท้องถิ่นในจังหวัดสมุทรสาคร**. เอกสารวิจัย สถาบันการพลศึกษาวิทยาเขตสมุทรสาคร.
- พันธ์เทวีช ยังดี, ศิริวรรณ กวงเพ็ง และสมมาตร ผลเกิด. (2558). การศึกษาผลกระทบการท่องเที่ยวต่อเศรษฐกิจชุมชนรอบปราสาทหินเขาพนมรุ้งและปราสาทหินเมืองต่ำ จังหวัดบุรีรัมย์. **รมยสาร**. 13 (มีนาคม): 123-135.
- ศรันยา พรหมจิโน, ชูเกียรติ ชัยบุญศรี และอนุภาค เสาร์เสาวภาคย์. (2558). **ผลกระทบของการท่องเที่ยวที่มีต่อชุมชนในอำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน**. การค้นคว้าแบบอิสระ เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ศุภชัยวิชัยกสิกรไทย. (2562). **มาตรการกระตุ้นการท่องเที่ยวภาคช่วยหนุนรายได้ตลาดไทยเที่ยวไทย**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : <https://kasikornresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3024.aspx>. 10 ตุลาคม 2562.
- ศุภชัยวิชัยธนาครออมสิน. (2562). **ท่องเที่ยวโดยชุมชนวิถีสู่ความยั่งยืน**. กรุงเทพมหานคร: หน่วยวิเคราะห์เศรษฐกิจฐานราก ส่วนเศรษฐกิจฐานราก.
- สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬา จังหวัดจันทบุรี. (2564). **สถิตินักท่องเที่ยวจังหวัดจันทบุรี ปี 2562**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : https://chanthaburi.mots.go.th/ewt_dl_link.php?nid=777. 26 กันยายน 2564.